ואימא היכא דהדרא לבי נשא הדרא למילתא

קמייתא אמר רבא ההוא כבר פסקה תנא

דֹבי רבי ישמעאל ⊕דתנא דבי רבי ישמעאל

ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על

נפשה יקום עליה מה תלמוד לומר והלא מוצאת מכלל אב ומוצאת מכלל בעל "אלא

הרי שמסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל ונתארמלה

בדרך או נתגרשה היאך אני קורא בה בית

אביה של זו או בית בעלה של זו אלא לומר

לך כיון שיצאה שעה אחת מרשות האב

שוב אינו יכול להפר אמר רב פפא אף אנן נמי תגינא ∘הבא על נערה המאורםה אינו

חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא

בבית אביה בשלמא נערה ולא בוגרת בתולה

ולא בעולה מאורסה ולא נשואה בבית

אביה למעומי מאי לאו למעומי מסר האב

לשלוחי הבעל אמר רב נחמן בר יצחק אף

אנן נמי תנינא הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי

שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק נכנסה

לרשות הבעל בעלמא שמע מינה: מתני'

האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש

רש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים □

בכרם ביבנה הבנים יירשו והבנות יזונו

מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת

האב אף הבנות אין ניזונות אלא לאחר

מיתת אביהן: גמ' במזונות בתו הוא דאינו

חייב הא במזונות בנו חייב בתו נמי חובה

הוא דליכא הא מצוה איכא מני מתניתין

לא רבי מאיר לא רבי יהודה ולא רבי יוחגן

בן ברוקא ידתניא מצוה לזון את הבנות

קל וחומר לבנים ∞דעסקי בתורה דברי

רבי מאיר רבי יהודה אומר מצוה לזון את

הבנים וקל וחומר לבנות משום זילותא

ר' יוחנן בן ברוקא אומר חובה לזון את

הבנות לאחר מיתת אביהן אבל בחיי אביהן

אלו ואלו אינן ניזונין מני מתניתין אי רבי

מאיר הא אמר בנים מצוה אי רבי יהודה

הא אמר בנים נמי מצוה אי רבי יוחנן בן

ברוקא אפי' מצוה נמי ליכא איבעית אימא

רבי מאיר איבעית אימא ר' יהודה איבעית

אימא רבי יוחנן בן ברוקא איבעית אימא ר'

מאיר והכי קאמר האב אינו חייב במזונות בתו

והוא הדין לבנו הא מצוה בבתו איכא קל

וחומר לבנים והאי דקתני בתו הא קמ"ל

םג א מיי׳ פי״א מהל׳ יו״ד סי׳ רלד סעי׳ יב:

תוספות רי"ד

מתני' האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש דרש ראב"ע פי' ביום שמינהו נשיא בכרם שביבנה פי׳ בתוך הישיבה . וע"ש שהיו יושבים שורות יירשו והבנות יזונו מה הבנים אינז יורשים אלא הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיחם אריהז. פי׳ סתם בנין נוקבין דיהווין . ליכי מינאי יהווין יתבין עד דתינסבן לגוברין פי׳ ומשמע אפילו רחייו. אלא לאחר מיתה ויליף . לה ר"א מתנאי דבנים דמה תנאי דבנים אינו אלא לאחר מיתה דהא ירתוז תנז. אף תנאי דכנות אבל בחייו לא מחייב ואין . אשתו יכולה לכופו לזוו

ואיבוא הני מילי היכא דלא הדרא לבי נשא. נראה לר"י דהכי פריך מנ"ל דאייתר בית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל דלמא תרוייהו לריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב אלא חד ה״א ה״מ היכא דלא הדרא לבי נשא אבל הדרא לבי נשא

אימא דתהדר למלחא קמייתא להכי אינטריך קרא אחרינא ואכתי מסר מנלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קים לן דלא הדרא היינו משום דאשתני גופא אבל לא נבעלה דאכתי בתולה היא אימא דתהדר אמר רבא כבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינו דלא הדרא והיינו לכל הפחות כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי קרא בנדרים וה״ה בכל מקום אם כן אייתר חד מהנך קראי למסר האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא הדרא בכל הנך דאמעיט מסקילה כגון מסר ולהכי נקט במלתיה דתנא דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו השה לפי׳ זה דהיכי ילפינן מנדרים דלח הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי נדרים לא הדרא היינו משום דגלי לן קרא דכיון דילאה מרשות האב שעה אחת שוב אין לו כח בה מ"מ לענין סקילה היכי שייך לומר דלא הדרא דאף ע"פ שנכנסה לחופה כיון שלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה ונתארסה למה לא תהיה בסקילה כיון שהיא נערה בתולה מאורסה ואע"ג דינאה מרשות האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין לה אב דהויא בסקילה כדאשכחנא בגיורת דמתני' ויש לומר דהח פשיטא ליה דנשואה שאינה בעולה חשובה כבעולה ואין חילוק כלל דנשוחין משוו לה כבעולה לכל דבר וכי היכי דבעולה פשיטא דלא הדרא למילתא קמייתא לכל דבר ה"נ שאינה בעולה ולא אלטריך דרשה דתנא דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה בטלו להו שם נשואיו מינה והוי כלא נשאת מעולם וכיון דגלי לן קרא בהפרת נדרים דע"י אלמנות וגרושין לא נתבטלו הנשואין כאילו לא הוו ה״ה לענין סקילה וכיון דלא נתבטלו פשיטא דלא הדרא למילתא קמייתא דחשובה ממש כבעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלחו קושיא היא ופירש נמי דאמתניתין קא בעי קשה דאי אמתני' הא בעי למה המתין כל כך ובחנם מוחק הני מילי דיש נמי לפרשו בלשון בעיא

כמו ואימא: היאך אני קורא בה. ממוך פירוש הקונטרס משמע דאינטריך ליה למגמר אם היא ברשות האב אם

לאו כשהיא בדרך וקשה לר"י דהא מלזנות בית אביה נפקא וגמרינן נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה אינטריך למילף מהכא: **ובדר אלמנה** וגרושה מה תלמוד לומר.

דאפילו

תימה דאינטריך לכדדרשינן בפרק בתרא דנדרים (דף פח:): קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא. ולקמן נפרק נתרא (דף קח: ושם) גבי אדמון דפריך דעסיק באורייתא ירית דלא עסיק באורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך דאין לנו לגזול לו מה שזיכתה לו תורה אבל הכא האמר דלא מחמרינן באותו שעוסק בתורה ומפרנסינן ליה כדי שיעסוק בתורה:

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לבי נשא מהדר למילתא קמייתא. מי הויא כמי שלא נמסרה. בעיא בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא דקתני מתני׳ הרי היא ברשות הבעל ומשמע ואפי׳ חזרה מן הדרך לבית אביה כבר יצאה מרשות האב וכיון דלא נפקא לוי מסירת שלוחין

אלא מקרא יתירא דבית אביהיי אימא היכא דהדרא בית אביה קרינן ביה ואם זינתה תהא בסקילה: כבר פסקה סנא דבי רבי ישמעאל. דלא הדרא למילתא קמייתא למיהוי כמי שלא נמסרה: מה פלמוד לומר. למה הולרך לכתוב יקום עליה וכי מי יפר לה והלא לא נאמרו מפירים אלא אביה בבתו עד שלא ניסת ובעלה משניסת וזו שנתארמלה משניסת מולאת מכלל אב ומכלל בעל: אלא הרי שמסר כו'. כלומר לא בא הכתוב לאלמנה ולגרושה מן הנשואין דהא כתיב בהיי אם בית אישה נדרה אישה יפירנו והרי אין אישה קיים אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד עכשיו לא פירשו לך הכתובים אלא משפט נודרת בבית אביה ומשפט נודרת בבית אישה וזו שנדרה בדרך משמסרוה לשלוחין אין אני יודע היאך אני קורא בה אם בית אביה אם בית אישה לפיכך בא כתוב זה ולמדך שלא מקרא לה בית אביה אלא בית אישה ולא נתרוקנה רשות לאב במיתתו של בעל ושוב אינו יכול להפר אלמא לא הדרא למילתא קמייתא דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלא נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים (דף ע.) מת הבעל נתרוקנה רשות לאב וילפינן לה מקראי: אף אנן נמי תנינת. במתניתין כי ההיח ברייתה דתניא לעילי הרי זו בחנק: מאורסה ולה נשוחה. נכנסה לחופה וחע"פ שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה בתולה: נכנסה לרשות הבעל בעלמא. תנן ולא תנן בה נכנסה לחופה: בותבי' האב אינו חייב במזונות בתו. בחייו. ובגמ' מפרש אמאי נקט בתו: זה מדרש דרש ר' אלעור ב"ע. ביום שמנוהו נשיאי: בכרם ביבנה. על שם שהיו יושבין שורות שורות ככרם: הבנים יירשו והבנות יזונו. שתי תקנות תקנו ב"ד בתנאי כתובה הבנים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן במתניתין (לקמן דף נב:) בנין דכרין דיהויין ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתך יתר על חולקהון דעם אחוהון והיינו הבנים יירשו כתובת בנין דכרין. ולקמן בשמעתין מפרשינן לה מאי היא: והבנות יוונו. בנן נוקבן די יהוויין ליכי מינאי אינון יהווין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתיבגרון או עד דתלקחון לגוברין: מה הבנים אין יורשין. כתובת אמן אלא לאחר מיתת אביהן

דהא אינון ירתון תנן והכי מפרש לה ביש נוחליוי דהאי הבנים יירשו אכתובת בנין דכרין קאי: גבו' חובה לוון הבנות. תנאי כתובה הוא: אין נוונין. אפילו מלוה אין כאן: האמר בנים נמי מלוה. ולא חובה: אפילו מלוה ליכא. לא בבנים ולא בבנות: איבעים אימא רבי מאיר והכי קאמר כו'. כלומר בתו דנקט לאו למידק הא בנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה בנו אי נקט אינו חייב במזונות בנו הוה אמינא בנו הוא דחובה ליכא מלוה איכא אבל בתו אפילו מצוה ליכא להכי תנא אינו חייב בבתו למימרא דמצוה מיהא איכא וה"ה לבנו דחובה מיהא ליכא: דחחיי

 ל) יבמות פו., כ) סנהדרין
סו:, ג) ב"ב קלח:,
ד) [תוספתא פ"ד ע"ש] נ"ב קמא., ה) [טעס זה דעסקי בתורה ליתא בתוספתא וכ"כ הרשב"ם בזה"ל באורייתא ולא ליתזלו פירוש הוא ואינו מן הברייתא], ו ולעיל מח:ו. ז) ודברים לב, ה) [במדבר ל], ט) [דפרים כב], ה) [במדבר ל], ט) [דף מה:], י) [ברכות כח.], כ) [ב"ב קלא:],

תורה אור השלם 1. וְנֵדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה בּל אֲשֶׁר אָסְרָה נַפְשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ: י י... במדבר לי

מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל אב כו׳. ומי יפר לה יירמות פון בית אביה של זו. הואיל ולא יצתה לגמרי ויכול האב להפר, . או בית בעלה של זו היא כשאר אלמנ והכי היח כשחר חנמנה ואין האב מפר, לכך ילא מקרא הזה לומר לך כיון שילמה כוי (שם). הבא על נערה המאורסה על נערה אינו חייב. סקילה, עד שתהא נערה. אכל קטנה שקדשה אביה הבא עליה בקטנותה אינו בסקילה, ופלוגתא דתנאי היא איכא למ"ד בחנק ואיכא למ"ד פטול לגמלי וחוהדריו בתולה. ולא בעולה, טו:). בתודה. ונס נעונה, מאורסה. ולח נשוחה, ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה, דקרינא ביה בחולה, מיהו לא קרינא ביה בחולה, מיהו לא קרינא ביה מאורסה (שם). למעוטי מסר האב לשלוחי וזינתה בדרך אף הבנות אינן א אלא לאחר (שם). אף הבנות איגן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן. וכחייו לין כופין לותו לזון לת בניו, לולל כפיע ליה לסימל כו' (רשב"ם לקמן ר״ר קלא: ונוי׳ מט:). מצוה לזון את הבנות. משום ומנשרך לא ממעלם. ומיהו חובה הוא במזונות בתו ואין מחייבין אותו לזון בניו ובנותיו כדאמרינן (לקמן) דאמרינן ליה יארוד ילדה ואבני מתא שדיא (רשב"ם ב"ב קמא.). דעסקי בתורה. ולא לימזלו, פירוש הוא ואינו מו הברייתא (שם).